

รายวิชา ภาษาไทย

เรื่อง ประโยคสามัญ

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ผู้สอน ครูพาริตะห์ เบนญากาจ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ สร้างคำนำไปใช้

ประโยชน์สามัญ

ท ๔.๑ ม. ๒/๒

ผู้หญิง

ชอบ

ดอกไม้

ลม

แข็งแรง

ใบความรู้ เรื่อง ประโยคสามัญ
รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ๓๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ประโยคสามัญ

ประโยค คือข้อความที่สื่อสารได้เรื่องราว ทั้งที่ผู้รู้ ผู้พูดหรือผู้เขียนต้องการบอกเล่าเรื่อง โดยปกติ ประโยคประกอบด้วยข้อความ ๒ ส่วน แต่ละส่วนเรียกว่า วลี ทั้งหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยคที่สำคัญ ได้แก่ ส่วนประกอบของประโยคที่มีคำนามเป็นหลักเรียกว่า นามวลี กับส่วนประกอบของประโยคที่มีคำกริยาเป็นหลัก เรียกว่า กริยวลี นามวลีจะทำหน้าที่เป็นภาคประธาน ส่วนกริยวลีจะทำหน้าที่เป็นภาคแสดง ประโยคจะประกอบด้วยภาคประธานและภาคแสดงโดยสมบูรณ์ คือประกอบด้วยนามวลี กับกริยวลี หรือจะประกอบด้วยภาคแสดงหรือกริยวลีแต่เพียงอย่างเดียวก็ได้ แต่จะประกอบด้วยภาคประธาน หรือนามวลีแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้

๑. ภาคประธาน คือ ส่วนที่เป็นผู้กระทำและอาจมีส่วนขยายหรือไม่ก็ได้ เช่น

สรรพธรรม กับ ขนุนที่มีรูปและ

นักเรียน เล่นเกมไดม่อนอย่างสนุกสนาน

๒. ภาคแสดง คือ ส่วนที่บอกอาการ หรือบอกสภาพของประธาน อาจมีส่วนขยายหรือไม่ก็ได้

เช่น

น้องร้องไห้

นกพิราบบินบนท้องฟ้า

(ส่วนขยาย อาจเป็นคำหรือกลุ่มคำอยู่ในภาคประธาน อยู่ในภาคแสดงก็ได้ ซึ่งอาจเป็นการขยายกริยา ขยายกรรม หรือขยายส่วนเติมเต็ม)

ชนิดของประโยค

๑. ประโยคความเดียว

๒. ประโยคความรวม

๓. ประโยคความซ้อน

> ประโยคสามัญ (ลดรูปประโยค) ประโยคที่มีความสำคัญเพียงสิ่งความเดียว มีประธานกับเดียว มีกริยาค้นเดียว จะมีกรรมมาขยายหรือไม่ก็ได้ เช่น

- ถิ่นแคบ

- ชนตกพืด

- นี้ชี้ไปซื้อกระเป่าที่สำนัก

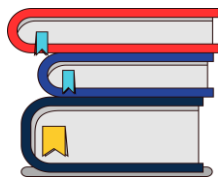
- ดินอานหนักคือ

ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้

เรื่อง

ประโยคสามัญ

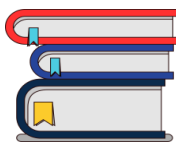

ประโยชน์

ภาคประธาน

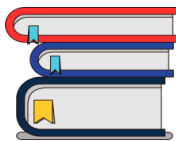
คือ ถ้อยคำที่มีใจความสมบูรณ์

ภาคแสดง

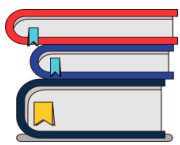
ภาคประธาน

คำหรือกลุ่มคำที่ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำอาจมี
บทขยายซึ่งเป็นคำหรือกลุ่มคำมาประกอบ เพื่อ
ทำให้มีใจความชัดเจนยิ่งขึ้น

ภาคแสดง

คำหรือกลุ่มคำที่แสดงการกระทำ ของ
ภาคประธาน ประกอบไปด้วย**บทกริยา**
บทกรรมและส่วนเติมเต็ม

โครงสร้างของประโยค

ภาคประธาน

บทประธาน
(ขยายประธาน)

ภาคแสดง

บทกริยา(บทขยายกริยา)
บทกรรม(บทขยายกรรม)

ฝนตก

ภาคประธาน

ฝน

ภาคแสดง

ตก

น้ำไหล

ภาคประธาน

น้ำ

ภาคแสดง

ไหล

ลมพัด

ภาคประธาน

ลม

ภาคแสดง

พัด

ตาตำปลุกผัก

ภาคประธาน

ตาตำ

ภาคแสดง

ปลุกผัก

นักเรียนทำการบ้าน

ภาคประธาน

นักเรียน

ภาคแสดง

ทำการบ้าน

ฉันทกินผลไม้

ภาคประธาน

ฉัน

ภาคแสดง

กินผลไม้

คุณพ่อเป็นทหาร

ภาคประธาน

คุณพ่อ

ภาคแสดง

เป็นทหาร

โดเรม่อนใช้ไหม้แมชชีนไปโลกอนาคต

ภาคประธาน

โดเรม่อน

ภาคแสดง

ใช้ไหม้แมชชีนไป
โลกอนาคต

ใบงานเรื่อง การแยกส่วนประกอบของประโยค
รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ๓๒๒๑๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง : ให้นักเรียนแยกส่วนประกอบของประโยคต่อไปนี้

ประโยค	ประธาน	กริยา	กรรม	ส่วนขยาย
๑. ปันตกหนักมาก				
๒. คณิตถูกคุณพ่อดู				
๓. นกบินบนท้องฟ้า				
๔. เบิร์ดร้องเพลงเพราะมาก				
๕. แก้วน้ำตกลงแตก				
๖. ไล่ชั้นตอนโลกสู้ร				
๗. แม่ของฉันซื้อกระเป๋า				
๘. เด็กผู้ชายชอบเล่นฟุตบอล				
๙. วีรภาพพูดกับน้อยอย่างสุภาพ				
๑๐. หน้าหนาวปีไหนหนาวมาก				

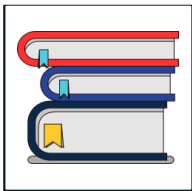
ให้นักเรียนทำใบงาน

เรื่อง

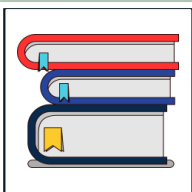
การแยกส่วนประกอบ

ของประโยค

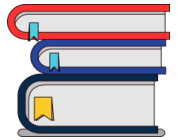

ฝนตกหนักมาก

ฉันยถูกคุณพ่อดุ

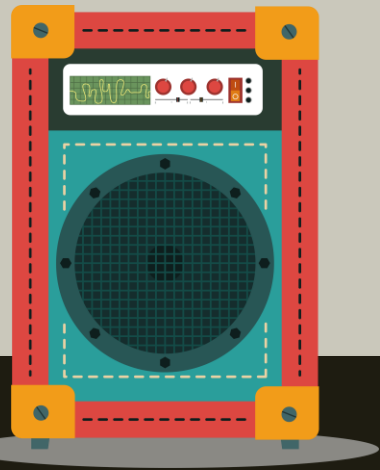

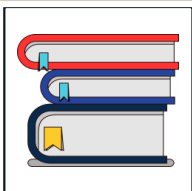

นักบินบนท้องฟ้า

เบิร์ดร้องเพลงเพราะมาก

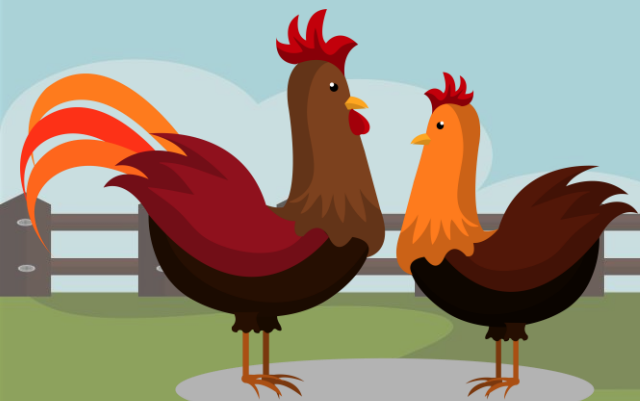

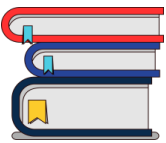
แก้วน้ำตักเตก

ไก่ขันตอนไก่ล้รุ่ง

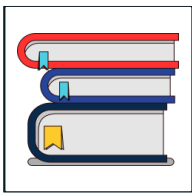
แม่ของฉันซื้อกระเป๋า

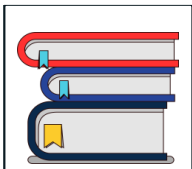
เด็กผู้ชายชอบเล่นฟุตบอล

วีรภาพพูดกับน้อยอย่างสุภาพ

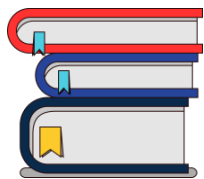

หน้าหนาวปีนี้หนาวมาก

ประโยชน์แบ่งออกเป็นกี่ชนิด

ชนิดของประโยค

ประโยคสามัญ

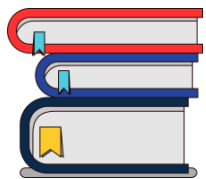
ประโยครวม

ประโยคซ้อน

ประโยชน์สามัญ

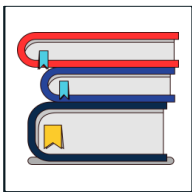
มีลักษณะอย่างไร

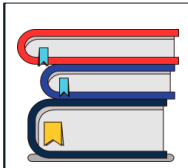
ประโยชน์สามัญ

คือ ประโยคที่มีใจความสำคัญเพียงเรื่องเดียว
มีภาคประธานภาคเดียว ภาคแสดงเดียว มีกริยา
สำคัญเพียงตัวเดียว

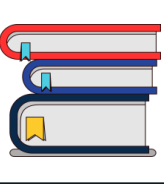
นักเรียนหลายคนเรียนภาษาไทยเก่งมาก

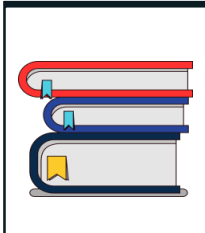
นารีร้องไห้จนน้ำตาเป็นสายเลือด

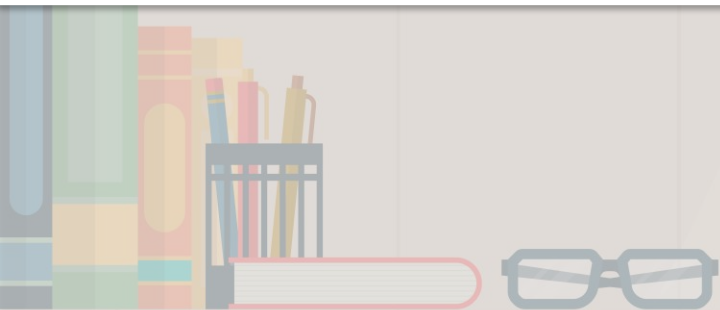

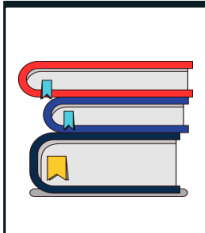
พนักงานรักษาความสะอาดเก็บ กระเป๋าสตางค์ได้

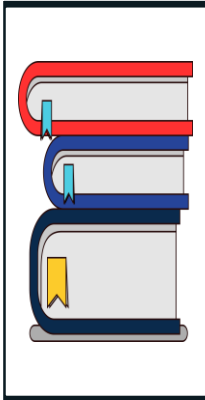
อติพรนั่งรับประทานอาหารในห้องเรียน

สูตรราเดินไปกินข้าวที่ศูนย์อาหาร

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
แต่งประโยคสามัญ

ประโยชน์สามัญ

